

Secretariaat afdelingsbesturen

Notulen van de vergadering van het **bestuur van de afdeling Oostland** van het Hoogheemraadschap van Delfland, gehouden op donderdag 30 oktober 2008 te Delft.

Aanwezig: J.J.J.M. van der Burg, voorzitter;
mevr. A.W.A. Ammerlaan-Oosterlaan, A. van den Berg, mevr. M. Villars en ing. J. Wijnants, leden afdelingsbestuur;
mevr. M.J.H. Weerts (secretaris), mevr. ir. J. Burger (accountmanager Oostland, agendapunten 8 en 10), J. Fritz (sector Beleid en onderzoek, voor agendapunt 6), R. Ammerlaan (voor agendapunt 8), J. den Dulk (voor agendapunt 9) M. Zwinkels (voor agendapunt 10), A. Engelberts voor agendapunt 7 en G. Smit (afdeling FEZ, voor agendapunt 2).

Afwezig: dr.ir. S. van Baars, dr. J. Wallinga, P.C.J. Schepman en C.E.G. Zuidgeest, leden afdelingsbestuur.

1. Opening

De voorzitter opent om 9.00 uur de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Zo nodig wordt met het oog op de ambtelijke ondersteuning van de volgorde van agendapunten afgeweken.

2. Begroting 2009

De heer Smit duidt een aantal projecten aan die voor de periode 2008-2013 belangrijk zijn voor Oostland.

Waterkeringen

Er vindt een aantal kadeverbeteringen plaats, met name langs de Schie en de Poldervaart. In voorbereiding zijn kaden langs de voorboezem van het gemaal in de Polder van Nootdorp en in de Polder Berkel. Voorts wordt onderzoek gedaan naar enkele kades, maar die zijn niet specifiek aangegeven omdat het soms niet nodig blijkt om ze te verbeteren. De voorzitter vult aan dat in de Polder Berkel de kade langs de Molenweg apart wordt aangepakt, terwijl de kade langs de Bovenvaart in het kader van de totale transformatie van de Bergboezem wordt aangepakt.

Poldergemalen

Voor Oostland vinden op het ogenblik alleen ABC-polderstudies plaats. Daaruit kunnen wel maatregelen voor poldergemalen voortvloeien. In december 2008 komt er een ABC-voortgangsrapportage voor de VV.¹

Waterplannen

Het waterplan voor Lansingerland ligt door de samenvoeging stil. De voorzitter merkt op dat op de valreep voor de vorming van de gemeente Lansingerland met de oude gemeente Berkel en Rodenrijs nog afspraken in het waterplan waren gemaakt. Er moet nu een nieuw plan komen, waarin hopelijk niet te veel meer overhoop hoeft te worden gehaald, al moeten de waterkwaliteit en het GGOR nu een plaats krijgen.

ABC-boezem

In december 2008 komt er een voortgangsrapportage in de VV. Delfland participeert voor 50% in de financiering van de waterberging in de Driemanspolder in Zoetermeer. De voorzitter voegt daaraan toe dat hierbij de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer, de provincie en Delfland betrokken zijn. Er ligt een voorlopig ontwerp voor een bestuursconvenant. De ondertekening van een definitief convenant is gepland op 17 december 2008. De leden van

---

¹ VV 18 december 2008.

de VV ontvangen binnenkort een stuk hierover.

Groen Blauwe Slinger

Mevrouw Ammerlaan stoort zich aan de omschrijving van het project, waarin Den Haag en Rotterdam wel worden genoemd, maar de plaatsen daar tussenin niet. Mevrouw Villars beschouwt de Groen Blauwe Slinger vooral als een ecologische zone, waarvan water een component is. Zij vraagt hoever de inbreng van Delfland zich uitstrekt. De voorzitter merkt op dat de provincie het project trekt. In het zuidelijk deel van Delfland is veel geregeld bij de grote ruilverkaveling. Delfland heeft daar een volgende rol. De grootste inspanning moet geleverd worden tussen Delft en Zoetermeer. Een bijzonder deel daarvan is de groenzone, waar een aantal projecten wordt gecombineerd. Er is ongeveer 1,8 mln. beschikbaar voor waterkwaliteitsmaatregelen. Delfland doet vooral mee door het uitvoeren van zijn taken op het gebied van waterkwaliteit, maar kan soms ook kansen benutten op het gebied van waterkwantiteit. Mevrouw Ammerlaan mist de gevolgen voor de volksgezondheid. Het aanleggen van meer open water heeft als negatieve bijwerking de ontwikkeling van stekende insecten. De voorzitter sluit niet uit dat er negatieve gevolgen voor de volksgezondheid zijn. Hij wijst er wel op dat zoveel mogelijk doorstroming mogelijk wordt gemaakt.

Waterkwaliteit

Het amoveren van de zuiveringsinstallatie in Berkel en Rodenrijs is uit de lijst van dit jaar geschrapt, want dat project is gereed, al krijgt het nog een staartje bij de verwezenlijking van het Collecteursriool Delft. Ook de afvalwaterzuiveringsinstallaties Houtrust en Harnaschpolder zijn gereed. In de VV van december 2008 komt nog een laatste voortgangsrapportage over het AHR-project.² Er resteert een aantal projecten in het kader van het programma Leidingen en gemalen, dat nog doorloopt tot 2011.

3. Notulen vergadering afdeling Oostland 21 mei 2008

Naar aanleiding van:

- Pagina 1. Mevrouw Ammerlaan vraagt wanneer de evaluatie van de Nota normering zal plaatsvinden. De voorzitter deelt mee dat de evaluatie is gestart en volgend jaar klaar is.
- Pagina 4. Mevrouw Ammerlaan vraagt hoe het staat met de NBW-subsidie voor de binnenstad van Delft. De voorzitter stelt voor hierop in te gaan bij agendapunt 9.
- Pagina 10. Mevrouw Ammerlaan ziet de vaststelling van de kerntaken van Delfland als een taak voor de toekomstige VV. De voorzitter voorziet dat een flinke aanzet hiervoor wordt gegeven als het Waterbeheerplan over een paar weken aan de orde komt. De functies die nu als te versterken worden opgevoerd, hebben vooral betrekking op de bedrijfsvoering. Het hoogheemraadschap is ijverig begonnen met het uitvoeren van een aantal projecten. Het instrumentarium voor de registratie en verantwoording van de investeringen behoeft aandacht. In het Waterbeheerplan worden keuzes gemaakt. Met sommige gemeenten moeten nog waterplannen worden afgesproken, hetgeen tot veel werk zal leiden. De keuzes worden gemaakt op grond van het te verwachten jaarlijks te investeren bedrag. Het is denkbaar dat de organisatie wordt uitgebreid, maar het college ziet daar geen heil in. Als over een aantal jaren de projecten zijn afgerond, zou de organisatie weer afgeslankt moeten worden. Mevrouw Ammerlaan ziet nergens ruimte voor een soberder uitvoering of wat dan ook. Delfland is bezig met wettelijk verplichte projecten. De voorzitter herinnert aan de discussie in de informatieve VV van 22 september 2008.

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

4. Actiepuntenlijst

Hierop staan geen punten vermeld.

5. Mededelingen en ingekomen stukken

Op donderdag 6 november 2008 vindt een informatieavond plaats voor de ingezetenen van Oostland en Haagland.

6. Vaststellen wateropgave en voorkeursmaatregelen Rotterdam

---

² VV 18 december 2008.

De voorzitter merkt ter inleiding van de presentatie door de heer Fritz op dat voor het stedelijk gebied samen met de gemeenten gebiedsstudies zijn uitgevoerd. Het onderhavige onderzoek is een van de laatste.

De heer Fritz zegt dat de watersysteemanalyse Rotterdam is uitgevoerd vanaf 2006 tot begin 2008. De aanleiding waren de ABC-clusterstudies. Het uiteindelijke doel is dat de watersystemen in 2015 op orde zijn volgens de NBW-normen. De wateropgave die uit de toetsing naar voren is gekomen, zal worden verankerd in de deelgemeentelijke waterplannen. De watersysteemanalyse heeft in nauwe samenwerking met de gemeente Rotterdam en gebiedsdeskundigen van zowel de organisatie als de gemeente plaatsgevonden. Het betrekken van bewoners en organisaties bij de analyse was in dit geval niet relevant.

- Getoetst is op wateroverlast. Ook is een TEWOR-toetsing (toetsing effecten waterkwaliteit van overstorten in rioolstelsels) uitgevoerd. Er wordt getoetst op de belasting door zuurstofconsumerende stoffen. Vervolgens is gezocht naar oplossingsrichtingen, waaruit een pakket voorkeursmaatregelen is geselecteerd.
- De afvoercapaciteit en de gemaalcapaciteit zijn getoetst aan de normen van Delfland. Daarna is gekeken hoeveel berging nodig is om te voldoen aan de NBW-normen als afvoercapaciteit en gemaalcapaciteit in orde zijn. Getoetst is aan buienreeksen vermeerderd met een kusteffect en met een klimaatscenario voor 2050. Getoetst is op een gemiddelde herhalingstijd van 100 jaar voor inundatie van het maaiveld in stedelijk gebied en van tien jaar voor het 5% laagste maaiveld in graslandgebied. Een ander toetsingscriterium is de hoogte van de overstortdrempel van het riool. Na een stijging van het peil van het oppervlaktewater gaat het op een gegeven moment terugstromen in het riool. Dat moet worden beperkt om de waterzuiveringsinstallaties niet te veel te belasten met rioolvreemd water. De voorzitter informeert of er geen terugslagkleppen zijn. De heer Fritz geeft aan dat die er nog helemaal niet zijn. Er wordt van uitgegaan dat terugstroom hoogstens een keer in de twee jaar mag voorkomen. De heer Wijnants vraagt of zo'n situatie zich regelmatig voordoet. De heer Fritz bevestigt dat, zeker voor de overstortbemaalingsgebieden. De rioolgemaal zijn daarom zo groot. Over het algemeen is de bergingscapaciteit in deze gebieden niet groot. Het waterpeil stijgt daardoor relatief snel. De capaciteit van het oppervlaktewatergemaal is beperkt. Als het rioolgemaal een grote capaciteit heeft, trekt het veel water, ook slootwater, terug de riolering in. Een deel van het water gaat dan naar de waterzuivering, maar als het riool voor 80% gevuld is, slaat een extra pomp aan, die het water naar de Nieuwe Maas pompt. Het mooiste zou het zijn als de overstort vermeden kon worden.
- In de twee noordelijke polders, Schieveen en de Oost-Abtspolder, is overstort niet aan de orde. Schieveen is een graslandpolder. Alleen het deel westelijk van de A13 is getoetst. Het oostelijk deel gaat op korte termijn helemaal op de schop. Het watersysteem gaat daar veranderen, door de eventuele komst van een bedrijventerrein en een natuurterrein. Het westelijk deel van Schieveen voert het water af naar het oostelijk deel van Schieveen, richting een groot gemaal in het midden van de polder, dat het water via een tussenboezem afvoert naar de Schie. Het water moet in de toekomst daarheen afgevoerd kunnen blijven worden. Er is één te krappe duiker, waardoor er in een peilvak wateroverlast kan zijn. In twee peilvakken zijn er bergingsstekorten. In het noordelijk deel is de afvoercapaciteit van een stuw gering. In het waterplan Overschie zullen over deze knelpunten afspraken worden gemaakt. De heer Wijnants suggereert, met de gebiedsdeskundigen te overleggen of die wateroverlast zo ernstig is dat echt maatregelen nodig zijn. De heer Fritz acht te nemen maatregelen afhankelijk van de ontwikkelingen in het oosten van Schieveen. Het accepteren van enige wateroverlast is denkbaar.
- De Oost-Abtspolder is gedeeltelijk een industriegebied boven boezempeil. Er is een stort van havenslib en er is grasland langs de randen. Een belangrijk knelpunt is de Matlingeweg, die is verzakt. Een aantal duikers is te krap. Er is een bergingstekort in het industrieterrein. Bij wateroverlast fungeert de Matlingeweg nu eigenlijk als waterberging. Door een ingewikkelde constructie van inlaat en aflaat aan de oostkant van de polder kan bij wateroverlast het water aan de kant naar de aflaat onvoldoende weg. Om dat te verbeteren, moet een schot tussen aanvoerpunt en aflaat naar de Schie worden verlaagd. De heer Wijnants zou willen weten hoe groot de feitelijke overlast eigenlijk is, want het kost veel geld om het systeem op orde te brengen op grond van theoretische normen, terwijl dat misschien helemaal niet nodig is. De voorzitter memoreert dat deze discussie op landelijk niveau heeft plaatsgevonden, bij het vaststellen van de normen voor acceptabele inundatie. Hij acht een verbeteringslag mogelijk door het maken van dynamische modellen. Op sommige punten hoeven de normen misschien niet strikt gehaald te worden, maar andere punten zijn soms zo kwetsbaar, dat de officiële normen onvoldoende zijn. Hoe lager gebieden gelegen zijn, des te ingewikkelder de problemen vaak worden. Mevrouw Villars vreest

dat het leveren van maatwerk per gebied veel meer tijd en inspanning kost. De voorzitter ziet problemen als het ene gebied veel meer geld gaat kosten dan het andere. Daarnaast acht hij het mogelijk dat de normen in de loop van de tijd, gelet op de ontwikkeling van het klimaat, zullen moeten worden aangescherpt.

- In de polder Spangen is er een sterke verweving tussen het oppervlaktewatersysteem en het rioleringsstelsel. Als het riool te veel gevuld wordt, wordt een extra pomp aangezet die het water naar de Nieuwe Maas pompt. Het merendeel van de waterafvoer geschiedt via de rioolgemalen. Knelpunten zijn de te geringe afvoercapaciteit van duikers en de te geringe capaciteit van het gemaal om het oppervlaktewater af te voeren. Er vindt te vaak een overstort uit de riolering plaats doordat de doorspoelcapaciteit te gering is, hetgeen gevolgen heeft voor de waterkwaliteit. In de zuidoosthoek van het gebied is geen gemaal aanwezig, hetgeen wel gewenst is.
- Ook in Oud-Mathenesse staat een flink rioolgemaal terwijl de afvoercapaciteit van het oppervlaktewater gering is. De knelpunten zijn vergelijkbaar met die in Spangen. De reconstructie van de Tjalklaan biedt een mooie kans om een berging te realiseren van ruim 6000 m², ofwel 4000 m³ water. Twee duikers worden vervangen door grotere exemplaren. Oud-Mathenesse zal ook voordeel hebben van de uitvoering van het waterplan Delfshaven. Het deelgemeentelijk waterplan voor Oud-Mathenesse is in een vergevorderd stadium.
- Voor Overschie en het bedrijventerrein Spangen-noord-west moeten in 2009 plannen worden gemaakt. Dan moeten samen met de deelgemeenten oplossingsrichtingen voor die polders worden geformuleerd.

Daarnaar gevraagd door de heer Wijnants, verklaart de voorzitter dat behalve met de deelgemeenten Delfshaven en Spangen ook wordt samengewerkt met Schieland. In Overschie valt vooral het landelijk gebied van de Oost-Abtspolder, voor zover het er nog is, onder Delfland. De samenwerking verloopt gedeeltelijk via de gemeente Rotterdam zelf. Voor de uitvoering is het vooral noodzakelijk met de deelgemeenten samen te werken.

De heer Van den Berg wijst erop dat Schieveen-west betrokken is bij de natuurcompensatie voor de Tweede Maasvlakte. Hij ziet daarin kansen om meer waterberging te realiseren.

Mevrouw Ammerlaan vraagt wat er het eerst moet gebeuren. De voorzitter zegt dat dit afhangt van de uitvoeringsprogramma's bij de waterplannen. Mevrouw Ammerlaan vraagt voorts welke oplossingen denkbaar zijn voor de Spaanse polder. Rotterdam wil daar een renovatie uitvoeren. Is het mogelijk om langs de hoofdwatgang daar een grote slag te slaan? Is er wat meer mogelijk in de kantoorparken? De heer Fritz verwacht dat de oplossingen er pas op de lange termijn komen. Er worden daar wel bergingen aangelegd, maar het is moeilijk om de onderlinge verbindingen aan te brengen. Misschien kan een oplossing worden gevonden via de hoofdwatgang, maar dat moet dan in overleg met de gemeente. Hij kan niet inschatten hoe kansrijk dat is.

Mevrouw Villars vraagt hoe de kosten worden verdeeld. De heer Fritz antwoordt dat Delfland verantwoordelijk is voor de vervanging van duikers en voor scheidingsschotten. Voor de overige maatregelen moeten afspraken worden gemaakt in de waterplannen. De voorzitter vult aan dat op hoofdlijnen al afspraken zijn gemaakt met Rotterdam. Die worden vervolgens vertaald in de waterplannen en de uitvoeringsplannen die daarbij horen. In principe zorgt de gemeente dat er gronden beschikbaar worden gesteld. Daarover moeten goede afspraken worden gemaakt, want het waterschap wil geen gronden krijgen die nog tegen hoge kosten schoongemaakt moeten worden. Het college zal de uitkomsten van de berekeningen volgens de watersysteemanalyse aan de VV ter vaststelling voorleggen. Vervolgens zal daar nog een uitvoeringsprogramma met een kostenverdeling achteraan komen.

7. Herijking uitvoeringsprogramma Waterplan Delft

De voorzitter deelt mede dat een eerste versie van het voorstel in het college is besproken. Er komt een verbeterde versie. Het college wil een korte bestuurlijke samenvatting toevoegen. Het college wil meer zicht op de risico's. Er is een risicoanalyse uitgevoerd door Twijnstra en Gudde. Een uittreksel daarvan moet in het stuk voor de VV van 18 december 2008 komen. Verder moet inzichtelijk worden gemaakt hoe Delfland en Delft samen doorgaan met de uitvoering van het waterplan.

Er is nog geld beschikbaar dat kan worden gebruikt voor de uitvoering van 36 no regret-maatregelen. In 2009 worden de andere maatregelen tegen het licht gehouden. Daarvoor wordt dan een nieuw investeringsvoorstel gedaan.

Mevrouw Ammerlaan vraagt zich af of door de beslissing over de 36 projecten een prioritering wordt aangebracht. Hoeveel projecten zijn er hierna nog over? De heer Engelberts brengt naar voren dat bij de herijking de hele lijst maatregelen van het plan goed is bekeken. Er zijn criteria opgesteld om vast te stellen wat de belangrijkste en urgentste maatregelen zijn. Hij meent dat het totale aantal projecten rond de 70 ligt. De voorzitter geeft aan dat vooral duurdere en grotere projecten zijn blijven liggen. Er is ook een aantal projecten bij dat wordt aangevat omdat er ter plaatse toch al werken worden uitgevoerd. Zij moeten echter belangrijk zijn voor de waterhuishouding. De herijking leidt tot een forse verzwaring van de aanvankelijk begrote lasten. Die komen nu uit op meer dan 30 mln. Delft heeft al gezegd zijn deel van de meerkosten op te brengen. Delfland wil die voor zijn deel nog in beeld brengen. Bovendien is er een relatie met het Waterbeheerplan. Dat kan in 2015 nog niet afgerond worden. Daarom worden maatregelen die kansen bieden of met andere ontwikkelingen mee kunnen liften naar voren gehaald. Mevrouw Ammerlaan maakt hieruit op dat, hoewel in het stuk sprake is van een verlenging van de uitvoeringstermijn van 2010 tot 2015, het misschien wel 2020 wordt. De voorzitter erkent dat het langer duurt dan tot 2015. Van de 36 maatregelen in het voorstel worden er 20 uitgevoerd en 15 voorbereid. Voorlopig wordt uitgegaan van 2015, maar in het besluit dat in 2009 genomen moet worden zal een nieuwe termijn worden genoemd. De heer Engelberts voert aan dat het het verstandigst is, bij de heroverweging van het totale pakket maatregelen, waarbij misschien nog andere keuzes worden gemaakt, te bekijken wat een realistische planning is.

De heer Engelberts schetst dat de afgelopen tijd vooral aan de hand van de ervaringen met de projecten in het waterplan die het eerst zijn uitgevoerd, van de ervaringen in andere gemeenten en van de risicoanalyse een heldere structuur kan worden aangebracht in de projectorganisatie. Daarbij wordt uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van iedere partij. Er worden goede afspraken gemaakt over projectbeheersing, de wederzijdse inzichtelijkheid van gegevens en de facturering over en weer. Tot nu toe werd erg uitgegaan van de gezamenlijke aanpak, maar dat mag niet zo ver gaan dat ieder niet meer zijn eigen verantwoordelijkheid heeft. Mevrouw Ammerlaan vraagt of de ene organisatie nog kritiek kan leveren als de andere iets heeft gedaan. De heer Engelberts zegt dat er afstemming moet zijn met degene die meebetaalt of het object in beheer zal krijgen, maar dat men er wel van moet uitgaan dat de andere partij kwaliteit levert. De heer Van den Berg vraagt op welke basis de toewijzing van projecten aan de partijen plaatsvindt. Wordt daaraan telkens een financiële paragraaf verbonden? De voorzitter zegt dat er scherpe afspraken over verantwoordelijkheid en financiering moeten worden gemaakt. Nu er al een aantal projecten is uitgevoerd, is aan de hand van de ervaringen een scherpere afbakening mogelijk. Vooral voor de binnenstad moeten goede afspraken worden gemaakt.

9. Project wateroverlast binnenstad Delft

De heer Den Dulck licht toe dat de werkzaamheden worden afgerond. Delft heeft wat problemen met een werktuigbouwkundige aannemer die zijn afspraken niet goed nakomt, waardoor er enige vertraging is. Delfland heeft Delft erop aangesproken om met de aannemer te gaan praten. De vertraging zou tot een claim van een andere aannemer kunnen leiden, maar er wordt van uitgegaan dat die dan terecht komt bij de aannemer die de vertraging veroorzaakt. Naar verwachting is het werk begin december 2008 klaar. Hij bevestigt dat een aantal ervaringen met de uitvoering van het Waterplan Delft is meegenomen bij het project voor de binnenstad. Verder is duidelijk dat er in de toekomst meer aandacht moet zijn voor de organisatie en voor de financiële verantwoording, ook over tussenproducten. Volgens de laatste informatie van de projectleider is het budget dat nu wordt gevraagd voldoende om het project af te ronden.

De NBW-subsidie is toegekend. Als de werkzaamheden zijn afgerond, kan een definitieve declaratie worden ingediend. Dan wordt duidelijk welk bedrag Delfland precies ontvangt. De voorzitter stelt vast dat het werk binnen de gestelde tijd om subsidie te kunnen ontvangen klaar is.

Mevrouw Villars leest in het stuk dat de opgedane ervaringen zoveel mogelijk gedeeld worden met collega's van alle sectoren van Delfland. Zij vraagt of dit informeel of meer structureel gebeurt. De voorzitter zegt dat ook bij andere projecten is gebleken dat de begrotingsbewaking niet scherp genoeg is, vooral tussentijds. De bedrijfsvoering moet bij projecten scherper. Er zijn de afgelopen jaren veel projecten van de grond gekomen, maar intern heeft men dat tempo in de bedrijfsvoering niet kunnen bijhouden. Dat geldt over de hele breedte van de organisatie. In het onderhavige geval is de raming aanvankelijk veel te laag geweest, misschien doordat cijfers van een project in een open gebied de referentie hebben gevormd. Ook de markt is in beweging. Niet alleen Delfland, maar ook Delft is ermee geconfronteerd. De bedrijfsvoering moet veel strakker worden. Er is een MIS, management informatiesysteem, geweest, waar alle projectlei-

ders hun informatie uit moesten halen en ook in moesten stoppen. Dat is een verkeerd systeem gebleken. In de afgelopen week is een nieuw systeem in gebruik genomen. In de tussentijd was er geen goed instrument. In een technische organisatie maakt men graag mooie projecten, maar men denkt niet altijd meteen aan geld en tijd. Bovendien was Delfland tien jaar geleden een beheerorganisatie, die nu een enorme draai heeft gemaakt naar een projectenorganisatie. De heer Van den Berg vermoedt dat het moeilijk is om een organisatie te vinden die met die van Delfland vergelijkbaar is. Het is geen bedrijf en geen gemeente. Delfland loopt bij de waterschappen bovendien voorop, doordat in het gebied van Delfland het meeste gebeurt. Het zal verder ook met de cultuur te maken hebben. De voorzitter zegt dat Rijnland nu dergelijke moeilijkheden ervaart. Delfland heeft geprobeerd mensen uit organisaties die al bekend waren met het opzetten en uitvoeren van projecten aan te trekken.

De heer Wijnants vraagt of er sinds mei nog ontwikkelingen zijn geweest of dat het voorstel voor de VV voortvloeit uit de discussies van mei. Moet er in het stuk niet naar verwezen worden dat het afdelingsbestuur in mei de problematiek al onder ogen heeft gehad? De voorzitter geeft aan dat de financiën nu pas definitief in beeld zijn. Hij wijst erop dat de verslagen van de vergaderingen van de afdelingsbesturen worden meegezonden met de VV-stukken. In het stuk kan er melding van worden gemaakt dat de overwegingen van mei erin zijn meegenomen. De heer Den Dulk zegt dat in de inleiding staat dat de afdeling Oostland op 21 mei 2008 is geïnformeerd. Daar kan aan worden toegevoegd dat er uitgebreid over is gediscussieerd.³

10. Uitwerking waterplan Pijnacker-Nootdorp: raamplannen, watertoets en kostenverdeling

De voorzitter geeft aan dat de gemeente zelf raamplannen heeft gemaakt, waarin haar plannen ruimtelijk worden vertaald. De wateropgave is daar ingevoegd. Delfland wil daarover nog in de huidige bestuursperiode afspraken maken. Het wil de afspraken van het waterkader Haaglanden in het raamplan voor het buitengebied uitgevoerd zien. Het voorstel is nog niet in het college geweest. Het moet op 18 december in de VV worden behandeld. Vervolgens geeft de heer Zwinkels een presentatie.

- De raamplannen en de kostenverdeling zijn een uitwerking van het waterplan, dat in 2005 in hoofdlijnen is opgesteld. Er zijn negen projecten afgesproken.
- Er zijn vier raamplannen opgesteld, voor de kernen Delfgauw, Nootdorp en Pijnacker en voor het buitengebied. Het raamplan voor de kern Nootdorp is al vastgesteld bij het waterplan. Pijnacker en Delfgauw liggen ter besluitvorming voor. Het plan voor het buitengebied wordt waarschijnlijk volgend jaar, met het nieuwe waterplan, vastgesteld.
- In de ABC-studies is heel duidelijk aangegeven voor welke peilvakken er een wateropgave is. In de raamplannen krijgt die wateropgave een ruimtelijke plek. Zij zijn een onderlegger voor de watertoets.
- De basisgedachte bij de kostenverdeling is dat de gemeente de gronden inbrengt en Delfland zorgt voor de inrichting. Bij nieuw te ontwikkelen gebieden, bijvoorbeeld nieuwe woonwijken, moet voldoende waterberging verzorgd worden. Er zijn afspraken in procenten gemaakt.
- In het Laakbos wordt een waterberging van 16.000 m³ gegraven, waarmee vrijwel de hele opgave voor de polder Nootdorp wordt opgelost. De DLG voert het project uit. Delfland draagt bij aan de inrichting. De heer Wijnants meent dat dit dan een droge berging moet worden. Anders is een veel grotere oppervlakte nodig. Mevrouw Burger zegt dat niet Delfland maar DLG hier gaat graven. Er wordt circa 5 ha. gegraven voor een natte berging, waarin de waterstand niet zo hoog zal zijn. De heer Van den Berg vraagt of hiermee ook een oplossing voor de problemen rond de Dobbepas wordt aangegeven. Mevrouw Burger antwoordt dat de Dobbepas niet beschikbaar is voor waterberging voor andere gebieden. Er is een stuw geplaatst, om het water van de pas zelf in de pas te houden, zodat de pas de rest van het systeem niet belast.
- De watergangen in Emerald en het gemaal Ruyven zijn een uitwerking van het waterplan. In principe zou het gebied zelf zorg moeten dragen voor de wateropgave. In 1999, voordat de ABC-normen er waren, is een waterhuishoudkundig plan opgesteld. Daarom moesten in het raamplan nieuwe maatregelen worden opgenomen. De kosten worden verdeeld tussen de gemeente en Delfland.

³ Zie herziene versie van het VV-voorstel *Project Wateroverlast binnenstad Delft*.

- Het bedrijventerrein de Boezem wordt uitgebreid. Het bedrijventerrein zorgt voor de eigen wateropgave. Het tekort van het huidige bedrijventerrein wordt door de gemeente en Delfland Gedeeld. Delfland zorgt hierbij voor de inrichting.
- De waterberging in Nootdorp is opgelost door het vergroten van de peilstijging. Er wordt daarom een aantal stuwen en een bewegingsstuw geplaatst. De gemeente betaalt de kosten van de stuwen.
- De duiker aan de Molenweg in Nootdorp moet worden vergroot. Delfland is daarvoor verantwoordelijk. De gemeente is verantwoordelijk voor de bouwkundige staat. Delfland betaalt 40% en de gemeente 60%.
- Voor de nieuwe woonwijk Keijzershof is een nieuw peilbesluit afgesproken. Daarvoor is een nieuw gemaal nodig. Omdat de gemeente het gemaal graag aan de Plas van Buysen wil hebben, is het noodzakelijk een pandscheiding in de plas aan te leggen. Een deel van de plas wordt gedempt. Mevrouw Ammerlaan vraagt hoe het bergend vermogen dan wordt behouden. De voorzitter legt uit dat daarvoor veel meer water in de wijk zelf wordt aangelegd. De heer Van den Berg vreest dat de sector ongebouwd door de getroffen regeling gaat meebetalen aan de stadsontwikkeling, want de waterhuishouding wordt gewijzigd voor de stedelijke functie. De voorzitter wijst erop dat een te klein, verouderd gemaal voor het bestaande gebied moet worden vervangen. Die capaciteit wordt ook bij het gemaal Keijzershof gevoegd. Over de kostenverdeling voor het gemaal is lang gesproken. 40% komt voor rekening van de gemeente en 60% is voor Delfland. Aan die percentuele verdeling zal worden vastgehouden.
- Om het bergingstekort van het bestaand stedelijk gebied van Pijnacker op te lossen, wordt een berging aangelegd ter hoogte van het bedrijventerrein de Boezem. De voorzitter deelt mee dat de gemeente een terrein inbrengt waar heel veel water geborgen kan worden, maar de inrichting is heel duur, omdat rondom kades moeten worden aangelegd en onderhouden. De kosten van de inrichting worden gedeeld. Deze berging staat gewoonlijk droog.
- In de Zuidpolder van Delfgauw wordt een droge waterberging gerealiseerd van 215.000 m³, als onderdeel van de Groen Blauwe Slinger. De provincie is daar nog eigenaar van de grond. Er moeten afspraken worden gemaakt over de inrichting. De basisgedachte is dat de gemeente zal zorgen voor de inbreng van de grond, door een vergoeding te betalen voor medegebruik. De hoofdfunctie wordt natuur en recreatie. De wateropgave lift daarin mee.

De voorzitter deelt mee dat de kern van het VV-voorstel dat nog gemaakt wordt de procentuele verdeling zal zijn. Daaraan wordt een heldere kaart toegevoegd.⁴ Mevrouw Ammerlaan verkrijgt graag een overzichtje van het huidige gebruik van de gronden voor de berging voor de kern van Pijnacker en de Boezem. De voorzitter zal laten nagaan of er bij de gemeente een bruikbaar kaartje te krijgen is. Mevrouw Ammerlaan wijst erop dat de glastuinbouwgebieden in Pijnacker volgens het steekplan van de provincie bijna allemaal beschermd zijn. Moet er glas vervangen worden, dan moet overleg worden gepleegd met LTO. Er zal dan voor compensatie moeten worden gezorgd. Zij meent dat in de Zuidpolder van Delfgauw wel degelijk glastuinbouw moet verdwijnen. Mevrouw Burger meent dat de maatregelen heel duidelijk op de groene gebieden en de Groen Blauwe Slinger en niet op de glastuinbouwgebieden zijn gericht. Over de Noordpolder zijn nog geen specifieke afspraken gemaakt. Daar wordt wel berging in glastuinbouwgebied gezocht, maar dat is nog niet concreet. Mevrouw Ammerlaan legt de nadruk op de werkgelegenheid in en de bufferfunctie van 5800 ha van de glastuinbouw in Zuid-Holland. Omdat er sprake is van een maatschappelijke behoefte, mag het werk niet ten koste van een of twee bedrijfsgroepen gaan. Het om niet beschikbaar stellen van de gronden is voor haar onbespreekbaar. De voorzitter ziet hier een verantwoordelijkheid voor de gemeente.

8. Ontwerp-waterbeheerplan 2010-2015

Mevrouw Burger merkt op dat voor de indeling van het ontwerp-waterbeheerplan vooral is gekeken naar het grondgebruik, meer dan naar de gemeentelijke of bestuurlijke grenzen. Daardoor bleken bijvoorbeeld Waterweg en Haagland heel veel overeenkomsten te hebben. Er is een vergelijkbare stedelijke problematiek. Westland is duidelijk glas en Midden-Delfland duidelijk groen. Oostland is een mix van groen, glas en stad. In het afdelingsbestuur van Midden-Delfland

⁴ Wordt opgenomen in de herziene versie van het VV-voorstel *Uitwerking waterplan Pijnacker-Nootdorp: raamplannen watertoets en kostenverdeling* (VV 18 december 2008).

is gevraagd de opmerking dat het verspreid liggende glas met een jaar of tien gesaneerd zal zijn te verwijderen.

Geprobeerde is alle wateropgaven in een gebied bij elkaar te zetten. Kwantitatief kan dat heel concreet, op kwalitatief gebied kunnen speerpunten worden aangegeven. Wat de waterkeringen betreft, wordt onderzocht welke veendijken in Oostland opgeknapt moeten worden, maar daar is nog te weinig over bekend. Het is niet de bedoeling nieuwe ambities te formuleren, maar wel om aan te geven welke instrumenten kunnen worden toegepast. Voor het grondgebruik moet in Oostland met verschillende groepen gesproken worden: met de Dienst Landelijk Gebied voor het groen, met de gemeenten voor het stedelijk gebied en met de sector voor de glastuinbouwgebieden.

De heer Van den Berg dringt erop aan de inleiding van paragraaf 1.4 aan te passen.⁵ Oostland is meer dan het grondgebied van Berkel-Rodenrijs. Schieveen hoort bijvoorbeeld bij Rotterdam.

De heer Wijnants leest op pagina 14 dat het grasland over tien jaar goeddeels zal zijn omgezet in natuurgebied. Hij vraagt zich af hoe die gebieden dan moeten worden onderhouden. Vroeger deden de boeren dat. Hij heeft er zorgen over als dit wordt overgelaten aan bijvoorbeeld Natuurmonumenten, want dat heeft niet genoeg geld. De heer Van den Berg beseft dat dit niet de taak van het waterschap zal zijn. Hij verwacht echter dat de bedrijven veel meer een beherende rol zullen krijgen. Het zal ervan afhangen of de boeren het willen en kunnen. De bedrijven willen wel groeien, maar dat kan niet meer. Hij ziet een probleem bij de recreatieschappen, die geen budget willen vrijmaken voor het onderhoud door boeren. Mevrouw Burger ziet een spanningsveld tussen enerzijds de wens om veel bomen te planten, zodat veel mensen er kunnen recreëren, en anderzijds de wens om het landschap open te houden. De voorzitter neemt waar dat onder de boeren meer bereidheid ontstaat om iets voor de natuur te doen.

11. Rondvraag

Mevrouw Ammerlaan refereert aan de publiek-private samenwerking in het geval van de rioolwaterzuivering. De komende jaren is er veel werk voor Delfland. Zijn daar projecten bij die met PPS gerealiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld in de Groen Blauwe Slinger? De voorzitter zegt dat daar wel eens naar is gekeken voor waterbeheersingsprojecten. Het hoogheemraadschap zou daar dan wel de regie bij moeten houden, anders dan bij de rioolwaterzuivering. Daar is niet veel uit gekomen. Wel wordt voor bijvoorbeeld de aanbesteding van gemalen nu uitgegaan van één grondconcept, aangepast voor locatie en capaciteit, zodat er een aantal gebouwd kunnen worden door één aannemer. Ook voor stuwen wordt in die richting gedacht. In de Groen Blauwe Slinger ziet hij meer een rol voor de gemeenten. De heer Wijnants kan zich wel iets voorstellen bij de automatisering van het waterbeheer. Met PPS wordt wellicht een efficiëntere exploitatie mogelijk. Het kan nu echter te laat zijn, omdat die automatisering al een aantal jaren geleden is ingezet. De heer Van den Berg waarschuwt voor de problemen die ontstaan als de PPS-partner failliet gaat. Mevrouw Burger verwijst naar de ervaringen met de ONS, de Openbare Nutsbedrijven Schiedam, die moeilijk aanspreekbaar is op facetten van het waterbeheer. Met Delfluent zijn scherpe afspraken gemaakt.

De heer Van den Berg is geattendeerd op een riooloverstort van een rioolpersleiding bij de Zwethkade in het Akerdijkse deel. De gemeente Midden-Delfland heeft de waterkwaliteit niet onder controle. Bij de opening van het gemaal bij de Zoutveensepolder zag hij vlak voor dat gemaal een vismigratieplek. Het water trekt over die vismigratieplek heen. Mevrouw Burger zegt dat het een paaiplaats is. Zij heeft daar vragen over gesteld. Het goede antwoord heeft zij nog niet. De heer Van den Berg verzoekt om dat nog bij het verslag van de vergadering te voegen.⁶

12. Sluiting

⁵ Zie herziene versie van het VV-voorstel *Ontwerp-waterbeheerplan 2010-2015*.

⁶ De vispaaiplaats is zodanig ingericht dat het water langs de vispaaiplaats naar het nieuwe gemaal stroomt. Door de aanwezigheid van een onderwater grondrug op 0,20 m diepte die beschermd wordt met een onderwaterbeschoeiing, zal in de vispaaiplaats het water niet of nauwelijks stromen. Het diepere deel van de vispaaiplaats, met een diepte van 0,60 m, loopt vanaf de boothelling naar de maalkom / hoofdwatgang van het oude gemaal. De verwachting is dat de roofvissen via het diepere deel van en naar de polder zwemmen. Een eventueel toekomstige vistrap in het kader van de KRW-maatregelen zou nabij het oude gemaal moeten worden gesitueerd. Ook kan de vispaaiplaats door gedeeltelijke demping van de oude maalkom eventueel uitgebreid worden.

De voorzitter stelt vast dat dit de laatste vergadering in de huidige bestuursperiode was. Naar zijn ervaring kan in een afdelingsbestuur wat meer tijd worden besteed aan bepaalde onderwerpen dan in de commissies. Ook de excursies in het gebied heeft hij op prijs gesteld. De bestuurders moeten zich niet alleen in het papier begraven, maar ook zien waar zij mee bezig zijn. Hij zal dat aan zijn opvolger meegeven. De heer Van den Berg stelt in het afdelingsbestuur gemakkelijker vragen dan in grotere vergaderingen, waar meer in grote lijnen wordt gesproken. De heer Wijnants dankt namens het afdelingsbestuur de voorzitter voor diens prettige leiding in de afgelopen jaren.

De voorzitter sluit om 11.50 uur de vergadering.

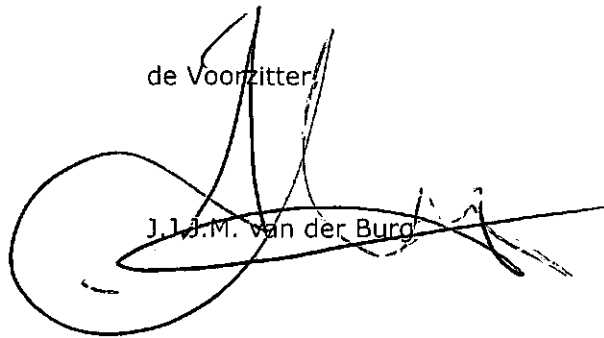
Aldus vastgesteld op 3 december 2008.

de Secretaris,

mevr. M.J.H. Weerts

de Voorzitter,

J.J.M. van der Burg